

7. Sakski krajny sejm

Wšitko, štož dyrbjeli wědžeć

Sächsische Landtag

Postrowne slowo prezidenta
krajneho sejma.....3

► Štó sedži w krajnym sejmje?

Wólby do 7. Sakskeho krajneho sejma.....4
Zestawa parlamenta.....6

► Kak je krajny sejm organizowany? 10

Prezident a wiceprezidenća 10
Prezidij 11
Frakcije 12
Džěłowe kruhi..... 14
Wuběrki 16
Plenum 18
Zapóstancy.....20
Zapóstancy.....22
Sedženski porjad w plenumje.....26
Frakcija CDU 28
Frakcija AfD 30
Frakcija LĚWICA 32
Frakcija ZWJAZK 90/ZELENI 34
Frakcija SPD 36

► Što čini krajny sejm?

Zakonje wobzamkować.....38
Reprezentantow wolić 39
Statne knježerstwo kontrolować 40
Měnjjenja artikulować..... 41

► Kak móžeja so ludžo wobdžělić?

Peticije zapodać 42
Zakonje namjetować 43
Informować so 44
Parlamentny powětr počuchotać 46
Zarjadowanja za šulerki a šulerjow 47

Sakska w Europje 48

Kontakt ke krajnemu sejmje 50

»WŠA STATNA MÓC WUCHADŹA Z LUDA.«

Sakska wustawa art. 3, wotst. 1

Moje jara česćene damy a moji jara česćeni knježa, wjeselu so, zo so za naš krajny sejm, parlament Saksow, zajimujeće. Praktiske informaciske łopjeno skića Wam wšitko wědženja hódne wo Sakskim krajnym sejmje a jeho zestawje w 7. wólbnej periodźe.

»Wša statna móc wuchadźa z luda.« Tele centralne wuprajenje wustawy Sakskeje dopomina nas na to, zo buštej parlamentarijska demokratija a Sakska jako wustawowy stat dźakowano Měrliwej rewoluciji w léće 1989 znowa wutworjenej. Wone dopomina nas z dobom na to, zo je parlamentariska demokratija najbóle swobodniska, ale drje tež najkomplikowaniša forma knježenja. Přetož wona žiwi so wosebje z angažementa svojich wobydlerkow a wobydlerjow.

Jedne wuměnenje za tutón angažement je fundowana wěda wo dźěłowym wašnju demokratiskich organizacijow a zarjadnišćow.

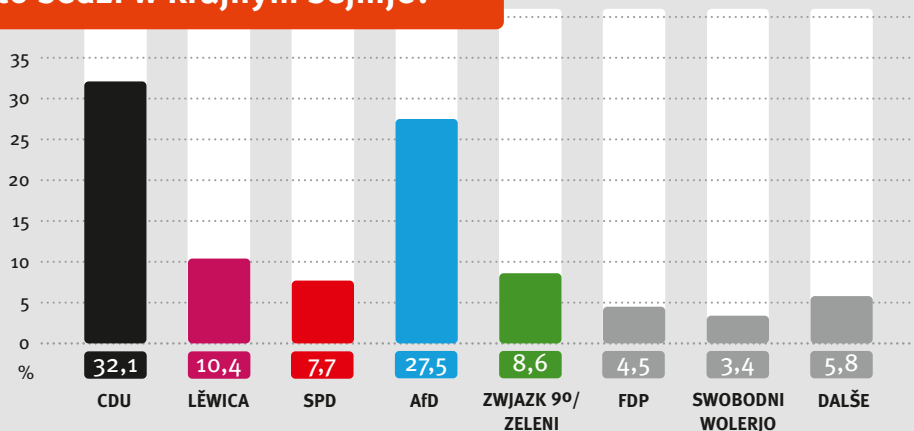
Z tutym krótkopřewodnikom skićamy Wam přehlad wo natwarje a nadawkach Sakskeho krajneho sejma. Při lekturje zhoniće wjele wo dźěle parlamenta a kak zapóstanca politiku za Saksku zwoprawdźeja.

Bych so jara wjeselił, by-li Wam naš krótkopřewodnik sakski krajny parlament wo něšto zbliził. Wobdźělce so pak tež Wy na tym! Naš kraj trjeba wosobinski angažement a wobydlerska towaršnosť sobuskutkowanje wšitkich. Móžnosće politiskeho wobdźělenja, wotedawanja peticijow kaž tež ludoweho zakonjedawarstwa su tohorunja w tutym zešiwku rozkładžene.

A handwritten signature in black ink, which reads "Matthias Röbler". The signature is fluid and cursive, written on a white background.

dr. Matthias Röbler
prezident Sakskeho krajneho sejma

Štó sedži w krajnym sejmje?

Wólby do 7. Sakskeho krajneho sejma

Sakski krajny sejm je jenički njeposrědnje wot luda woleny wustawowy organ w Swobodnym staće Sakskej. Zapóstanicy wola so w powšitkownych, njeposrědnich, runych, tajnych a swobodnych wólbach. Wólby do Sakskeho krajneho sejma wotměwaja so po turnusu kóždy pjeć lět. Wot znowazawołženja swobodneho stata sem móžachu wolerki a wolerjo sydow króć swóju hlós wotedać.

Dnja 1. septembra 2019 běchu nimale 3,3 milionu Saksow namotwjene, nowy krajny sejm wolić. Dwaj wot třoch hlósokmanych (66,5 procentow) wužiwachu tutu šansu a postajichu sobu, kak so 7. Sakski krajny sejm zestaja. To běše najwjětše wólbne wobdźělenje wot 1990.

We wuslědku wolichu so pjeć stronow do krajneho sejma: CDU, AfD, LĚWICA, ZWJAZK 90/ZELENI a SPD.

Štó smě wolić?

Wšitke němske staćanki a wšitcy němscy staćenjo z hlownym bydlenjom w Sakskej, kotřiž su na wólbny dnu 18. žiwjenske lěto dokónčili, smědža so (z mało wuwzacemi) na wólbach do Sakskeho krajneho sejma wobdźělić a swóju hlós wotedać.

Čehodla so woli?

Wólba parlamenta je ključowy element politiskeho wobdźělenja w kóždyj demokratiji. Ze swojim wotedaćom hlós móžeja wobydlerki a wobydlerjo aktiwnje do wutworjenja politiskeje wole zapřimnyć a politisku zastawu parlamenta sobu postajować. Wužiwać šansu, wo politiskim jednanju w swobodnym staće sobu rozsudźeć.

Grafika: Doskónčny hamtski wuslědk wotpowědnje nawodnicy krajnych wólbow (staw: 13.09.2019), slěd stronow na zakładźe jich wólbneho wuslědka wot 2014

Kak so woli?

Rozdźelenje mandatow w 7. Sakskim krajnym sejmje

2019		CDU	AfD	LĚWICA	ZWJAZK 90/ZELENI	SPD
Mandat přez ...	cyłkownje					
Direktny hłosy	60	41	15	1	3	0
Lisćinowe hłosy	59	4	23	13	9	10
cyłkownje	119	45	38	14	12	10

Wolerki a wolerjo maja přeco dwaj hłosaj:

✗ **Direktny hłós** za wólb zapóstanca wólbneho wokrjesa: Połojca zapóstancow so direktnje w tych 60 wólbnych wokrjesach woli. Štóź dóstanje najwjace direktnych hłosow w jednym wólbny wokrjesu, začehnje do Sakskeho krajneho sejma.

✗ **Lisćinowy hłós** za wólb krajneje lisćiny jedneje strony. Druha połojca so po krajnych lisćinach woli, kotrež so do toho wot stronow nastajeja. Lisćinowe hłosy maja najwjetši wliw na rozdźelenje městnow, dokož so na jich zakładže procentualna zestawa krajneho sejma wuliči.

Wobkedźbuj so jenož strony, kotrež dóstachu znajmjeńša pjeć procentow wotedatych lisćinowych hłosow (pjećprocentowska klawsla) abo w znajmjeńša dwěmaj wólbny wokrjesomaj direktny mandat docpěchu (alternatiwna klawsla).

Štó sedži w krajnym sejmje?

Zestawa parlamenta

Zasadnje wobsteji Sakski krajny sejm ze 120 zapóslancow. Dokelž njemóžeše so jedne na AfD připadnjene městno přiličić, přistuša 7. Sakskemu krajnemu sejmje 119 městno 120 zapóslancow.

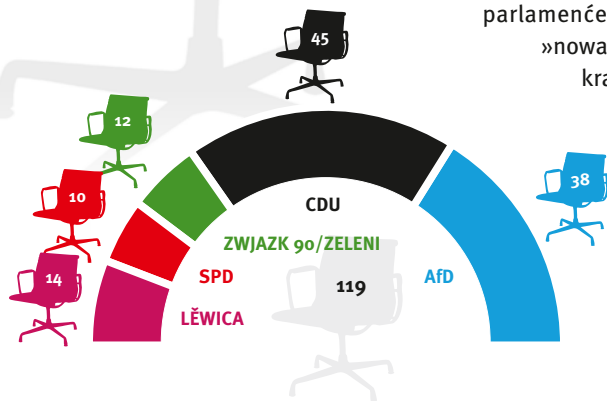
W krajnym sejmje je so 119 zapóslancow w pjeć frakcijach zjednočiło. Rozdžělenje městnow na strony wuchadža při tym z wysokosće za nje při wólbach krajneho sejma wotdatych lisčinowych hłosow.

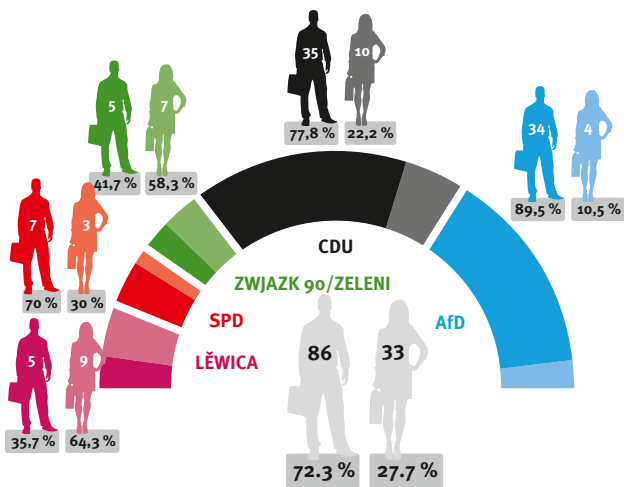
Rozdžělenje městnow

Najwjětšu frakciju twori CDU, kotraž z 32,1 % lisčinowych hłosow 45 městnow zabjerje, scěhowana wot AfD z 38 městnami (27,5 %). LĚWICA wudoby sej 14 městnow (10,4 %), ZWJAZK 90/ZELENI 12 městnow (8,6 %). SPD twori z 10 městnami (7,7 %) najmjeńšu frakciju.

Třo z tych 119 člonow krajneho sejma su zapóslancy »prěnjeje hodžiny«:

Andrea Dombois, dr. Matthias Röbler a Marko Schiemann (wšitcy CDU) sedža wot 1990 w parlamence. Porno tomu steji 50 »nowačkow«, kotřiž přeni króć do krajneho sejma začahnychu.

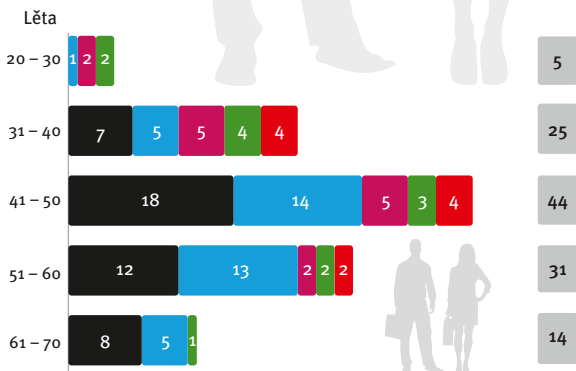

RozdĚlenje splahow

W krajnym sejmje sedźi 33 žonow a 86 muži. To wotpowěduje podźělej žonow wot 27,7 %. Mjez frakcijemi wobsteja wulke rozdźěle. Pola frakcije LĚWICY stajewa žony ze 64,3 % wjetšinu. Pola ZWJAZKA 90/ZELENYCH leži podźěl žonow pola 58,3 %. W frakcijomaj SPD kaž tež CDU su žony z 30 % a 22 % w mjeńšinje, runje tak pola frakcije AfD z 10,5 %.

Starobne rozrjadowanje

Přerězna staroba zapóslancow leži pola 48 lět. Najsylnišo je zastupjena skupina 41- do 50lětnych. Najstarši zapóslanc je Svend-Gunnar Kirmes (CDU) z 69 lětami. Jako najmlódsza člonka přisluša parlamentej 22lětna Lucie Hammecke (ZWJAZK 90/ZELENI).

Přerězna staroba w lětach

CDU	50
AFD	50
LĚWICA	41
ZWJAZK 90/ZELENI	42
SPD	46
cyłkownje	48

(Rozsudny termin: 01.02.2020)

Kak je krajny sejm organizowany?

Prezident a wiceprezidenća

Prezident krajneho sejma je najwyši reprezentant parlamenta. Wón zastupuje krajny sejm downonka, je potajkim mjezwočo a hlós parlamenta. Swoje zastojnstwo wjedže wón njestroniče a sprawnje.

Prezident a jeho zastupjerjo – wiceprezidenća – wola so na spočatku legislaturnej perody wot krajneho sejma. Z lěta 2009 steji dr. Matthias Rößler jako prezident na čole Sakskeho krajneho sejma. Jemu poboku steja dvě wiceprezidentce a jedyn wiceprezident.

Nadawki

PREZIDENT

- ▶ zwola posedženja krajneho sejma a nawjeduje tute. Při tym stara so wo to, zo so jednanski porjad dodžerži. Jeho podpěrujetaj stajnje dwaj protokolantaj,
- ▶ džiwa na dostojnosć kaž tež prawa krajneho sejma,
- ▶ wukonja w twarjenju krajneho sejma domjace prawo a policajsku móc,
- ▶ rjaduje hospodarske naležnosće krajneho sejma po předpodačach etatowego zakonja,
- ▶ je zamołwity za službny wobchad krajneho sejma, na př. ze statnym knježerstwom.

Prezident Sakskeho krajneho sejma
dr. Matthias Rößler, CDU

Prěnja wiceprezidentka
Andrea Dombois, CDU

Druhi wiceprezident
André Wendt, AfD

Třeća wiceprezidentka
Luise Neuhaus-Wartenberg,
LĚWICA

Prezidij

Prezidij je centralny koordinowacy a nawjedowanski gremij krajneho sejma. Wón podpěruje prezidenta při wjedženju parlamentarskich jednanjow a při rjadowanju krajneho sejma.

Posedženja prezidija wotměwaja so po prawidle srjedu w tydženju před plenarnym tydženjom.

Prezidijej přistuša 21 čtonow.

Nadawki

PREZIDIJ

- ▶ postaja plan posedženjow krajneho sejma. Tam steji na př., na kotrych dnjach so plenarne posedženja wotměwaja.
- ▶ postaja dnjowe porjady plenarnych posedženjow a dojedna so wo rozdželenju rěčenskeho časa w plenumje,
- ▶ disponuje nad rumnosćemi krajneho sejma,
- ▶ nastaja předwobličenja za hospodarski plan krajneho sejma,
- ▶ přihotuje dojednanje k pomjenowanju a pušćenju zastojsnikow krajneho sejma.

PREZIDENT KRAJNEHO SEJMA

Prěnja wiceprezidentka

Druhi wiceprezident

Třeća wiceprezidentka

5 frakciskich předsydow

12 dalších zapóslancow

Kak je krajny sejm organizowany?

Frakcije

Frakcije hraja we wšědnym dnju parlamenta centralnu rolu. Wone słuža k politiskemu tworjenju wole a maja bytostny wliw na džěło w parlamenće. Tohodla woznamjenjeja so husto jako »strony w parlamenće«.

Znajmjeńša šěsć zapóstanow samsneje strony móže w krajnym sejmje jednu frakciju tworjeć.

W 7. Sakskim krajnym sejmje sedži pjeć frakcijow: frakcija CDU (45 městnow), frakcija AfD (38 městnow), frakcija LĚWICA (14 městnow), frakcija ZWJAZK 90/ZELENI (12 městnow) kaž tež frakcija SPD (10 městnow).

Na čole steja předsydzka frakcijow. Woni postajeja politiske zasadne linije a zastupuja swoje frakcije napřečo zjawnosći. Jednanja frakcijow reguluja parlamentariscy jednaćeljo. Nimo toho wothłosuja mjez sobu na př. wotběh parlamentnych debatow a staraja so do kritiskich wothłosowanjow wo to, zo su rjady swójskeje frakcije jednotne.

Nadawki

FRAKCIJE

- ▶ skutkuja sobu na politiskim tworjenju wole,
- ▶ móžeja načiski zakonjow a namjety w krajnym sejmje předpołožiť,
- ▶ spytaja zhromadne politiske zajimy a zaměry přesadzić,
- ▶ móžeja koalicionje tworjeć, t. r. ze zaměrom parlamentariskeje knježerstwoweje wjetšiny mjez sobu kooperować abo wone steja koalicioni jako opoziciona napřečo,
- ▶ postajeja wotběh plenarnych debatow sobu, z tym zo rjaduja, štó za frakciju rěči a kak so k parlamentariskim iniciatiwam druhich frakcijow a statneho knježerstwa pozicioněruja,
- ▶ su na mnohich personalnych rozsudach wobdžěleni, z tym zo namjety předpožoga, na př. za wólbnu prezidenta a wiceprezidentow.

Fraciskí předsyda
Christian Hartmann

**Parlamentariskí
jednačel**
Sören Voigt

- ▶ **Frakcija CDU**
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5611
cdu-pressestelle@slt.sachsen.de
www.cdu-sachsen-fraktion.de

Fraciskí předsyda
Jörg Urban

**Parlamentariskí
jednačel**
Jan-Oliver Zwerg

- ▶ **Frakcija AfD**
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-4201
info@afd-fraktion-sachsen.de
www.afd-fraktion-sachsen.de

Fraciskí předsyda
Rico Gebhardt

**Parlamentariska
jednačelka**
Sarah Buddeberg

- ▶ **Frakcija LĚWICA**
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5800
linksfraktion@slt.sachsen.de
www.linksfraktionsachsen.de

Fraciska předsydkka
Franziska Schubert

**Parlamentariskí
jednačel**
Valentin Lippmann

- ▶ **Frakcija ZWJAZK 90/ZELENI**
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-4800
gruene-fraktion@slt.sachsen.de
www.gruene-fraktion-sachsen.de

Fraciskí předsyda
Dirk Panter

**Parlamentariska
jednačelka**
Sabine Friedel

- ▶ **Frakcija SPD**
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5700
kontakt@spd-fraktion-sachsen.de
www.spd-fraktion-sachsen.de

Kak je krajny sejm organizowany?

Dźěłowe kruhi

W frakcijach njemóža wšitcy zapóštancy wo kóždjej politiskej temje wobhonjeni być. Skerje tworja frakcije dźěłowe kruhi za rozdźělne fachowe pola krajneje politiki.

W dźěłowych kruhach zhromadźuja so wotpowědni fachowi politikarjo frakcije a wobjednawaja fachowe temy. Tak so optimalne přihotowanje wuradźowanjow we wuběrkach kaž tež plenarnych posedženjow přez ekspertow zaruča. Jich rozsudy dyrbja pak so stajnje wot cyłkowneje frakcije wobkručić.

Ličba dźěłowych kruhow zwisuje wusko z wulkosću frakcije. Čim wjace zapóštancow frakciji přisłušeja, čím prjedy móže wona za jednotliwe pola politiki wosebite dźěłowe kruhi wutworić.

Nadawki

DŽĚŁOWE KRUHI

- ▶ přihotuja za frakcije pozicije k fachowym temam,
- ▶ formuluja politiske pozicije k swojim dźěłowym wobtukam,
- ▶ wotwažuja temy swojeho fachowego wobtuka,
- ▶ přihotuja posedženja wuběrkow wobsahowje a strategisce,
- ▶ přihotuja dypki dnjowego porjada plenarneho posedženja, kotrež padnu do jich jednačelskeho wobtuka,
- ▶ haja kontakty k zwjazkam a zajimowym skupinam swojeho wobtuka zamołitosće.

Džělowe kruhi a jich předsydză

CDU:

**Wustawa a prawo, demokratija,
Europa a runostajenje**
Martin Modschiedler

Etat a financy

Georg-Ludwig von Breitenbuch

Šula a kubljanje

Holger Gasse

Hospodarstwo, džěło a wobchad

Jan Hippold

Energija, škit klimy, wobswět a ratarstwo

Andreas Heinz

Nutřkowne a sport

Rico Anton

Socialne a towaršnostna zwjazanosć

Alexander Dierks

Wědomosć, wysoka šula, medije, kultura a turizm

Oliver Fritzsche

Regionalne wuwěće

Ronny Wähler

Peticije

Stephan Hösl

Jednanski porjad a naležnosće imunity

dr. Christiane Schenderlein

1. přepytowanski wuběrć

Svend-Gunnar Kirmes

AfD:

**Wustawa a prawo, demokratija,
Europa a runostajenje**
Alexander Wiesner

Nutřkowne a sport

Lars Kuppi

Socialne a towaršnostna zwjazanosć

Doreen Schwietzer

Kubljanje a wědomosć

dr. Rolf Weigand

Etat, financy a regionalne uwuěće

André Barth

Ratarstwo, energija, wobswět a škit přirody

Jörg Dornau

Hospodarstwo, džěło a wobchad

Mario Beger

Medije, kultura a turizm

Thomas Kirste

LĚWICA:

Demokratiska towaršnosć
Kerstin Köditz

Trajnoskutkowne wuwěće
Marco Böhme

Socialna dočasna starosć wo byće

Franz Sodann

ZWJAZK 90/ZELENI:

**Hospodarstwo,
wobchad a socialne**
Kathleen Kuhfuß

**Nutřkowne,
prawo a demokratija**
Lucie Hammecke

Kubljanje, wědomosć a kultura

dr. Claudia Maicher

**Wobswět, ratarstwo,
regionalne wuwěće a financy**
dr. Daniel Gerber

SPD:

**Džěło, regionalne wuwěće,
financy, nutřkowne**
Henning Homann

**Socialne, kubljanje,
wědomosć, justica**
Hanka Kliese

Kak je krajny sejm organizowany?

Wuběrki

Krajny sejm tworí wuběrki na čas wólbnej periody. Tematisce zapřijeja tute wšitke pola politiki, za kotrež je krajowa politika zamołwita. We wuběrkach wuradźuja fachowi politikarjo wšěch frakcijow dokładnje a nadrobje wo jednotliwych temach politiki.

Při tym rozeznawa so mjez

- ▶ **stajnymi wuběrkami** (fachowe wuběrki, dalše stajne wuběrki) a
- ▶ **časowje wobmjezowanymi wuběrkami** (přepytowane wuběrki, enquete-komisije)

Wuběrki su wotpowědnje frakciskej sylności wobsadźene. Tež pola ličby wuběrkowych předsydow wotbłyščuje so tutón poměr.

Nadawki

WUBĚRKI

- ▶ doporučeja jako přihowanske wobzamknjenske organy krajnemu sejmej k dóstatym předloham wobzamknjenja (na př. načiski zakonjow, próstwy),
- ▶ přihowuja z tym fachowje a politisce rozsudy plenuma,
- ▶ móžeja zjawne słyšenja z wěcywustojnymi přewjesć (fachowe wuběrki),
- ▶ maja tak mjenowane prawo samozaběranja za dalše temy ze swojeho wobtuka,
- ▶ móžeja so statne knježerstwo naprašować.

Wuběrki a jich předsyđa

**Wuběrk za
nutřkowne a sport**
Ronald Pohle (CDU)

**Etatowy a financny
wuběrk**
Holger Hentschel (AfD)

**Wuběrk za wědomosć,
wysoku šulu, medije,
kulturu a turizm**
dr. Claudia Maicher
(ZWJAZK 90/ZELENI)

**Wuběrk za
regionalne wuwěće**
André Barth (AfD)

**Wuběrk za šulu
a kubljanje**
Christopher Hahn (AfD)

**Wuběrk za energiju,
škit klimy, wobswět
a ratarstwo**
Ines Springer (CDU)

**Wuběrk za wustawu
a prawo, demokratiju,
Europu a runostajenje**
Marko Schiemann (CDU)

**Wuběrk za
hospodarstwo,
dźěło a wobchad**
Ines Saborowski (CDU)

**Wuběrk za socialne
a towaršnostnu
zwjazanosć**
Susanne Schaper
(LĚWICA)

Přepytowanske wuběrki

Krajny sejm móže časowje wobmjezowane wuběrki tworjeć. K tomu słušeja wosebiće přepytowanske wuběrki. Po wustawje Swobodneho stata Sakskeje dyrbi so na próstwu jedneje pjećiny zapóslancow přepytowanski wuběrk wutworjeć. Tute wažne mjeńšinowe prawo wužiwa předewšěm opozicija, zo by ewentualne njedostatki w politice a zarjadnistwje abo móžne wopačne zadźerženje politikarjow přepytowała.

Dalše stajne wuběrki

Hódnoćenski wuběrk

Peticiski wuběrk
Simone Lang (SPD)

**Wuběrk za jednanski
porjad a naležnosće
imunity**

Roland Walter Hermann
Ulbrich (AfD)

**Wólby pruwowacy
wuběrk**
Martin Modschiedler
(CDU)

1. Přepytowanski wuběrk
*»Zaplećenja statneho
knježerstwa do ›kwalifikowano
nejzakonskeho‹ krótsjenja
krajneje lisčiny AfD«*
Lars Rohwer (CDU)

Kak je krajny sejm organizowany?

Plenum

Plenum je plenarna zhromadźizna wšitkich zapóslancow. K tomu zetkawaja so wšitcy zapóslancy zwjetša na dvěmaj dnjomaj wob měsac w plenarnej žurli Sakskeho krajneho sejma w Drježdžanach. W bjezposedźenskich časach (na př. parlamentariska lěčna přestawka) njeprěwjeduja so žane plenarne posedženja.

Wotběh

Plenarne posedženja započinjaja so zwjetša w 10 hodź. a traja najbóle hač do wječora abo druhy tež hač do nócnych hodźin. Plenarne posedženja su zjawne a nawjeduja so wot prezidenta krajneho sejma abo wot jednoho z jeho naměstnikow.

Zastupjerjo medijow, wobydlerjo a přizjewjene skupiny wopytwarjow móžeja na tribunje posedženjam sčěhować. Reakcije kaž přiwotanja abo aplaws su tule zakazane. Krajny sejm sam přenjese plenarne posedženja w livestreamje na swojej webstronje.

Nadawki

ZAPÓSLANCY W PLENUMJE

- ▶ debatuja wo aktualnych temach,
- ▶ wothłosuja wo zakonjach a próstwach, wola reprezentantow za wšelake gremije a zastojnstwa (na př. prezidenta krajneho sejma, ministerskeho prezidenta),
- ▶ naprašuja so člonow statneho knježerstwa,
- ▶ přednjese zjawnje swoje argumenty.

Wotběh je w do toho wobzamknjenym dnjomym porjedže postajeny. Při tym njesmědža frakcije dojednany čas rěčenja překročić.

Wothłosowanja připowědžeja so z gongom, kotryž je wšudže w twarjenju parlamenta słyšeć. To ma zawěsčić, zo su zapóslancy sčasom k wothłosowanjam w plenarnej žurli přítomni.

Wuznam

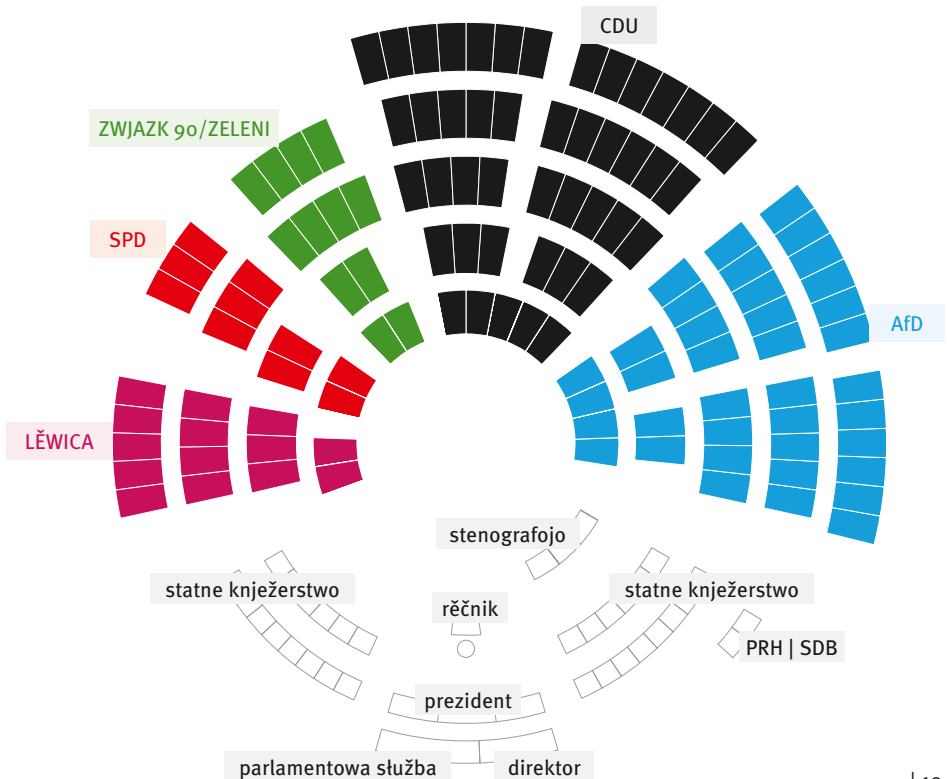
Předłohi, wo kotrychž so w plenumje rěči a wothłosuje, znaja zapóslancy hižo z předchadžacych wuradžowanjow. W džěłowych kruhach, frakcijach a wuběrkach su zapóslancy tute do toho intensiwnje wobdžěłali a swoje argumenty wuměnjeli.

Plenarne posedženje služi potajkim předewšěm k tomu, politiski proces wutworjenja wole a rozsudow zjawnje dokumentować a zrozumić. Tule so w gremijach, frakcijach a wuběrkach přihotowane wobzamknjenja zrozumja a formalnje wothłosuje. Nimo toho maja wšě frakcije skladnosć, swój politiski wid šěrokej zjawnosći prezentować.

Sedženski porjad

Zapóslancy maja na wosoby wjazane městna k sedženju a sedža po frakcijach hromadže. Frakciscy předsyđa a parlamentariscy jednaćeljo sedža při tym zwjetša w přěnim rynku. Nalěwo a naprawo wot posedženskeho prezidija namakaja so knježerstwowe ławki. Tu zaběraja na plenarnych posedženjach ministerski prezident a sobustawojo jeho kabineta městno.

Nimo toho namakaja so w plenarnej žurli hišće městna za stenografow. Woni pisaja wšě narěče kaž tež ewentualne přiwołanja sobu a wudžěłaja z toho słowny protokol. Dalše městna su za prezidenta Zličbowanskeho zarjada (PRH) kaž tež za Sakskeho spotnomócnjeneho za škit datow (SDB) předwidžane.

Kak je krajny sejm organizowany?

Zapóštancy

Zapóštancy su zastuperjo ludu, kotřiž so wot Saksow do krajneho sejma wolichu. W parlamence zastupuja woni wšón sakski statny lud. Tuchwilu sedži 119 zapóštancow w Sakskim krajnym sejmje. Woni su čłonojo krajneho sejma (MdL).

Wólba

Zapóštancy wola so kóždy pječ lět w powšitkownych, runych, tajnych a njeposřednich wólbach do krajneho sejma. Swój mandat dóstanu pak z dobyćom w swójskim wólbny mokrjesu (direktny mandat) abo přez lisćinowe městno (lisćinowy mandat) na krajnych lisćinach, kotrež strony do wólbow krajneho sejma nastajeja.

Štóž chce jako kandidatka abo kandidat k wólbam do krajneho sejma nastupić, dyrbi znajmjeńša 18 lět stary być a znajmjeńša wot dwanaće měsacow w Sakskej bydlić (hlowne bydlenje). Z tym ma so zawěsćić, zo móžni kandidaća kraj a ludźi derje znaja, prjedy hač so wo mandat prócuja.

Prawa

Zapóslancy su při wukonjenju swojeho mandata jenož swojemu swědomju zawjazani a nejsu na wukazy a nadawki wjazani.

W praksy pak dyrbja so zapóslancy husto tak mjenowanej »frakciskej disciplinje« podćisnyć. To rěka, zo so frakcija do waž-

nych wothłosowanjow dojedna, kak maja wšitcy zapóslancy wothłosować.

Zapóslancy krajneho sejma wužiwaja imunitu. Za čas zastojskeje doby su woni potajkim před chłostanskimi přepytowanjami škitani. Za wuprajenja, kotrež w krajnym sejmje činja, płaći to samo dlěje hač za mandatny čas. Wyše toho maja woni prawo na zapowědženje swědkowstwa napřečo přepytowanskim zarjadam abo sudnistwam.

Kak je krajny sejm organizowany?

Zapóslancy

Parlamentowe dźěło

Při sydle krajneho sejma w Drježdžanach wěnuja so woni předewšěm parlamentowemu dźěłu. Wobdźěleja so na mnoholicbnych wuradźowanjach (plenarnych posedženjach, wuběrkowych posedženjach, fracciskich wuradźowanjach, posedženjach dźělowych kruhow), při čimž dyrbja so tute tež přihotować a wuhódnočić, na př. přez spisanje rěčenskich přinoškow, čitanje stejíšćow a přez fachowu wuměnu z kolegnami a kolegamy.

Nadawki

ZAPÓSLANCY

► maja při wukonjenju swojeho mandata mnohostronske nadawki spjelnić. Při tym su woni wažne wójmidla mjez ludźimi w Sakskej a w krajnym sejmje stworjenymi rozsudami a hraja při posrědkowanju politiki centralnu rólu.

Poradźowanje we wólbnych wokrjesu

Dale su zapóslancy wažni narěčenscy partnerojo za wobydlerki a wobydlerjow, přede- wzaća a towarstwa po wšej Sakskej resp. w swojich wólbnych wokrjesach. Za poradźo- wanje swojich wólbnych wokrjesow zarjaduja zapóslancy zwjetša tak mjenowane woby- dlerske běrowy, w kotrychž prawidlownje rěčne hodžiny za wobydlerjow přewjeduja a na městnje do dialoga z ludźimi stupja. Tak noša woni nastorky wobydlerjow do parla- menta a w regionje rozkładuja w krajnym sejmje tworjene rozsudy a debaty.

PLENARNY CYKLUS

Zo móhli so tute nadawki zmištrować, předpodawa posedženska protyka strukturu, kotraž džěłtwe ćežišća za jednotliwe tydženje definuje. Wona rozeznawa mjez plenarnymi tydženjemi, wuběrkowymi tydženjemi, fracciskimi tydženjemi a tydženjemi za wólbny wokrjes, kotrež so prawidłownje wotměnjeja.

Dalša džěłtawosć w zwisku z mandatom

K tomu přiidźe dalša džěłtawosć w zwisku z mandatom kaž na př. nadawki we fraccijach a stronach, zřadowanje korespondency, jězby w nadawku krajneho sejma, wobdžělenje na zarjadowanjach a konferencach, rozmotwy ze zastupjerjemi medijow kaž tež dalše winowatosće w zjawnym žiwjenju.

ZARANANJE / DIETY

Zapóslancy maja prawo na přiměrnje, swoju njewotwisnosć zawěšćace zarunanje (diety). Tute zestaja so ze zakładneho zarunanja (5.943,50 €, staw: 1. awgust 2019) kaž tež z bjezdawkoweje pawšale wudawkow (3.330,60 € do 4.354,75 €, staw: 1. apryl 2020). Pawšala kóštow wariěruje wotpowědnje zdalenosći hłowneho bydlenja k sydłu krajneho sejma a naruna mj. dr. kóšty za poradžowanje we wólbny wokrjesu, jězby ke krajnemu sejmej a podruž za běrow we wólbny wokrjesu.

Sedženski porjad w plenumje

SDB | PRH

direktor

sobudž. statneho knježerstwa

statne knježerstwo

protokolant |

stenografojo

Sakski spolnomócnjeny za škit datow (SDB)
Prezident Sakskeho zličbowanskeho zarjada (PRH)

parlamentowa služba

sobudž. statneho knježerstwa

prezident | protokolant

statne knježerstwo

rěčnik

Sächsischer Landtag

Frakcija CDU w Sakskim krajnym sejmje

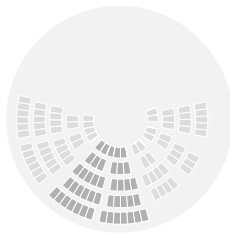
Frakcija CDU je z 45 člonami najwjetša w krajnym sejmje. CDU přistluša krajnemu sejmje wot 1990 sem bjez přestawki jako najsylniša frakcija a bě z toho časa na wšěch knježerstwach wobdžělena.

Frakcija CDU

Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5611
cdu-pressestelle@slt.sachsen.de
www.cdu-sachsen-fraktion.de

Sören
Voigt

Georg-Ludwig
v. Breitenbuch

Jan
Löffler

Christian
Hartmann

dr. Stephan
Meyer

an
old

Holger
Gasse

Martin
Modschiedler

Geert
Mackenroth

Andrea
Dombois

dr. Matthias
Röbler

ohan
sl

Ronny
Wähler

Oliver
Fritzsche

Alexander
Dierks

Rico
Anton

Andreas
Heinz

ric
ich

Lars
Rohwer

Ronald
Pohle

Ines
Springer

Ines
Saborowski

Marko
Schiemann

Kay
Ritter

Patricia
Wissel

Wolf-Dietrich
Rost

Peter Wilhelm
Patt

Gerald
Otto

Andreas
Nowak

Kerstin
Nicolaus

Aloysius
Mikwauschk

Susan
Leithoff

Frakcija AfD w Sakskim krajnym sejmje

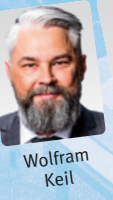
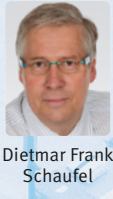
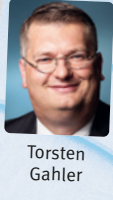
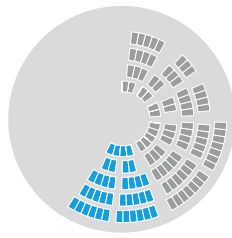
Frakcija AfD wobsteji z 38 zapóslancow. AfD začahny 2014 přeni raz do Sakskeho krajneho sejma. W tutej wólbnej periodźe je wona najwjetša opoziciska frakcija.

Frakcija AfD
 Bernhard-von-Lindenu-Platz 1
 01067 Dresden/Drježdžany
 tel. +49 (0)351 493-4201
 info@afd-fraktion-sachsen.de
 www.afd-fraktion-sachsen.de

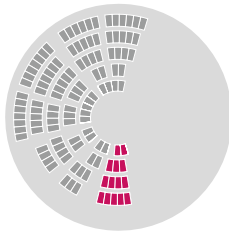
Frakcija LĚWICA w Sakskim krajnym sejmje

Frakcija LĚWICA wobsteji ze 14 zapóslancow. LĚWICA je wot 1990 w Saksim krajnym sejmje zastupjena. Frakcija slušeše stajnje k opoziciji.

DIE LINKE.
Fraktion im Sächsischen Landtag

Frakcija LĚWICA
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5800
linksfraktion@slt.sachsen.de
www.linksfraktionsachsen.de

Sarah
Buddeberg

Rico
Gebhardt

Marika Tändler-
Walenta

Susanne
Schaper

Luise Neuhaus-
Wartenberg

Marco
Böhme

Anna
Gorskih

Antje
Feiks

Kerstin
Köditz

Franz
Sodann

Nico
Brünler

Mirko
Schultze

Antonia
Mertsching

Juliane
Nagel

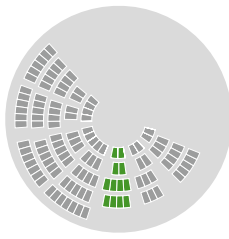
Frakcija ZWJAZK 90/ZELENI w Sakskim krajnym sejmje

Frakcija ZWJAZK 90/
ZELENI je z dwanaće
zapóslancami do Sakskeho
krajneho sejma začahnyta.
ZWJAZK 90/ZELENI běchu
w 1. Sakskim krajnym sejmje
zastupjeni a přištušeja jemu znowa
wot 2004 sem. Wot 2019 su přeni raz
na knježerstwowej koalicioni wobdžěleni.

Frakcija ZWJAZK 90/ZELENI
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-4800
gruene-fraktion@slt.sachsen.de
www.gruene-fraktion-sachsen.de

Valentin
Lippmann

Franziska
Schubert

dr. Claudia
Maicher

Christin
Melcher

Gerhard
Liebscher

Kathleen
Kuhfuß

Petra
Čagalj Sejdi

Lucie
Hammecke

Ines
Kummer

dr. Daniel
Gerber

Volkmar
Zschocke

Thomas
Löser

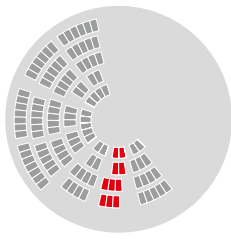
Frakcija SPD w Sakskim krajnym sejmje

Z džesać zapóslancami staja SPD najmjeńšu frakciju w krajnym sejmje. SPD je wot 1990 stajnje w krajnym sejmje zastupjena a bě při tym wjackróć wobstatk knježerstwoweje koalicije, wot 2019 z CDU a ZWJAZKOM 90/ZELENYMI.

Frakcija SPD
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-5700
kontakt@spd-fraktion-sachsen.de
www.spd-fraktion-sachsen.de

Sabine
Friedel

Dirk
Panter

Hanka
Kliese

Henning
Homann

Albrecht
Pallas

Holger
Mann

Frank
Richter

Volkmar
Winkler

Simone
Lang

Martin
Dulig

Što čini krajny sejm?

Zakonje wobzamkować

Sakski krajny sejm rozsudži wo wšěch zakonjach, kotrež padnu do kompetencneho wobłuka Swobodneho stata Sakskeje. Tole wopřijima na př. šulski a kubtanski wobłuk, policajske prawo a prawo zhromadźowanja, kulturny wobłuk, medijowu politiku kaž tež komunalny wobłuk.

Etat

Zapóstancy wobzamkują etat kraja, kotryž postaja dochody a wudawki swobodneho stata stajnje na dvě lěče. W sakskej wustawje je zapisany zakaz noweho zadolženja, t. r. hdyž so na jednym městnje wjace inwestuje, dyrbi so na druhim městnje lutować.

Wuwzaća su při přirodnych katastrofach a we wurjadnych nuzowych situacijach (hlejkoronowa pandemija 2020) možne.

Postupowanje

Načiski zakonjow móžeja zapóstancy, frakcije, statne knježerstwo abo lud do parlamenta zapodać. Prjedy hač so zakon wobzamknje, dyrbi tón wšelake schodženki postupowanja zakonjedawstwa přeńć. W přislušnym wuběrku wuradźuja politikarjo intensiwnje wo načisku a namjetach za změny a předpołoża parlamentej skónčnje poručenje za wobzamknjenje.

Reprezentantow wolić

Sakski krajny sejm woli nimo swójskich reprezentantow kaž prezidenta a wiceprezidentow wulku ličbu dalších wosobow.

Ministerski prezident

Wusahowacy wuznam ma při tym wólba ministerskeho prezidenta. Tutoho woli krajny sejm z wjetšinu swojich čtonow bjez debaty w tajnym wothłosowanju. Ministerski prezident powołuje a pušća statnych ministrow a statnych sekretarow a postaja swojeho zastupjerja. Z tym móže statne knježerstwo swoju legitimaciju jenož na krajny sejm wróćo wjesć.

Sakske wustawowe sudnistwo

Krajny sejm woli z dwěmaj třećinomaj swojich sobustawow čtonow Sakskeho wustawoweho sudnistwa za přeco džewjeć lět. Wustawowe sudnistwo je wustawowy organ, kotryž je runoprawny z krajnym sejmom a statnym knježerstwom. Wone rozsudža mj. dr. we wustawoprawnskich zwadach mjez wusta-

wowymi organami a wo přezjednosći krajnych zakonjow ze sakskej wustawu.

Dale woli krajny sejm na přikład prezidenta Sakskeho zličbowanskeho zarjada kaž tež krajnych społnomócnjenych (Sakski społnomócnjeny za wukrajnikow, Sakski krajny społnomócnjeny za předžěłanje SED-diktatury a Sakski społnomócnjeny za škit datow).

Statne knježerstwo kontrolować

Sakski krajny sejm kontroluje džěło statneho knježerstwa. Tuta kontrola je njeparujomny element parlamentariskeho knježerstwoweho systema. Tradicionelnje wotměwa so zjawna kontrola předewšěm přez opoziciske frakcije. Statne knježerstwo je winowate, krajnemu sejmej na wšě prašenja wotmołwić. Zapóslancam steja za to wšelake instrumenty a postupowanja k dispoziciji, na př.:

Małe naprašowanja

Małe naprašowanje je najčasčišo zasadženy srědk. Wšitcy zapóslancy smědža pisomne naprašowanja na statne knježerstwo stajeć, na kotrež dyrbi so – hač na mało wuwzaćow – wotmołwić. Wone služa nimo informaciji zapóslancow tež kontroli statneho knježerstwa. W 6. wólbnej periodže bu tole wjace hač 15 000 razow praktikowane. Małe naprašowanja so nadpřerěznje husto wot zapóslancow opozicije wužiwanja.

Naprašowanje statneho knježerstwa

W kóždym plenarnym tydženju maja zapóslancy móžnosć, so jednoho čłona statneho knježerstwa w parlamence naprašować. Naprašowanje wotměwa so stajnje na druhim plenarnym dnu po aktualnej hodžinje. Za to je 45 minutow předwidžane. Znajmjeńša jónu wob lěto staja so ministerski prezident na naprašowanju.

Přepytowanske wuběrki

Wosebita forma parlamentariskeje kontrole su přepytowanske wuběrki. Wone zasadžu na wot parlamenta na próstwu pječiny zapóslancow za přepytowanje wěstych wobstejnosćow, kotrychž wujasnjenje leži w zjawnym zajimje, předewšěm njedostatkow. Na 2. plenarnym posedženju 7. Sakskeho krajneho sejma dnja 30. oktobra 2019 bu 1. přepytowanski wuběrk »Zaplećenja statneho knježerstwa do ‚kwalifikowano njezakonskeho‘ krótsženja krajneje lisćiny AfD« zasadženy.

Měnenja artikulować

Wuznamna je tež funkcija krajneho sejma jako zjawny politiski forum swobodneho stata. Tule maja so po móžnosći mnohorazne měnenja wuprajić a k namakanju politiskich rozsudow přinošować. Zdobom maja so w Sakskim krajnym sejmje w ludže wobstajace měnenja zwuraznić.

Wopytowarska tribuna/Lobby

Wobydlerki a wobydlerjo, přizjewjene skupiny wopytowarjow kaž tež zastupjerjo mediow móžeja plenarne posedženja z wopytowarskeje tribuny sčěhować. Tule namaka hač do 150 ludži městno. Na wopytowarskej tribune su kóždežkuli zwuraznjenja měnjenjow, njespodobanja abo aplaws zakazane. Krajny sejm móže zjawnosć jenož z wjetšinu dweju třecinow w jednotliwych padach wuzamknjeć. Lobby před plenarnej žurlu služi zapóstancom, čłonom statneho knježerstwa kaž tež žurnalistam jako městnosć schadźowanja za rozmołwy a interviewy.

Přenjesenje plenarnych posedženjow

Štóž nima chwile, do krajneho sejma přińć, móže so w mediach wo politiskich kontrolersach informować abo přenjesenja plenarnych posedženjow sčěhować.

- **Web:** Krajny sejm přenošuje wšě posedženja w livestreamje na swojej webstronje.
- **Audio:** Live w audiostreamje móžeja so posedženja na MDR SACHSEN EXTRA (DAB+) sčěhować.
- **Lokalna telewizija:** »Sachsen Fernsehen« wusyta aktualne hodžiny (potajkim džěl plenarnych posedženjow) na wotpowědnym popołdnu w swjich programach.

Na webstronje krajneho sejma móžeja so wšě plenarne wideja aktualneje kaž tež předchadźaceje wólbneje perody wotwołać. Tule móže so tež za rěčenski přinoškami jednotliwych zapóstanjow pytać.

Kak móžeja so ludžo wobdźělič?

Peticije zapodać

Peticiske prawo je wysoke kubło a demokratske zakładne prawo, kotrež ludžo w Sakskej intensiwnje wužiwa. Peticiski wuběrk Sakskeho krajneho sejma pruwuje próstwje a pohórški wobydlerkow a wobydlerjow a spyta tutym wotpomhać.

Wy móžeće so ze swojimi staroscemi a naležnosćemi na peticiski wuběrk wobročić – njewotwisnje wot toho, hač wobstejnosc je nož jednu wosobu nastupaja abo so wot tysacow ludži podpěruja.

ARTIKL 35 SAKSKEJE WUSTAWY

»Kóžda wosoba ma prawo, jednotliwje abo zhromadnje z druhimi so pisomnje z próstwami abo pohórškami na přislušne instancy a na ludowe zastupnistwo wobročić. Wobsteji narok na wopodstatnjene zdźělenje w přiměrjenym času.«

Peticiski wuběrk

Peticiski wuběrk je z 28 člonami najwjetši wuběrk krajneho sejma. Z tym podšmórnje parlament wulki wuznam wobydlerskich naležnosćow. Wuběrk móže so na přikład wo měnjenjach statneho knježerstwa wobhonić, petentow abo wěcywustojnych slyšeć, do aktow hladać a městne terminy přewjesć.

Peticije skića hódne nastorki za džěto zapóslancow, z tym zo posředkuj, »

- ▶ kotre prašenja a staroscě ludži jimaja,
- ▶ brachi w zakonskich rjadowanjach a postajenjach wotkrywaja
- ▶ a měnjenja ludži k aktualnym politiskim prašenjam wotblyščuja.

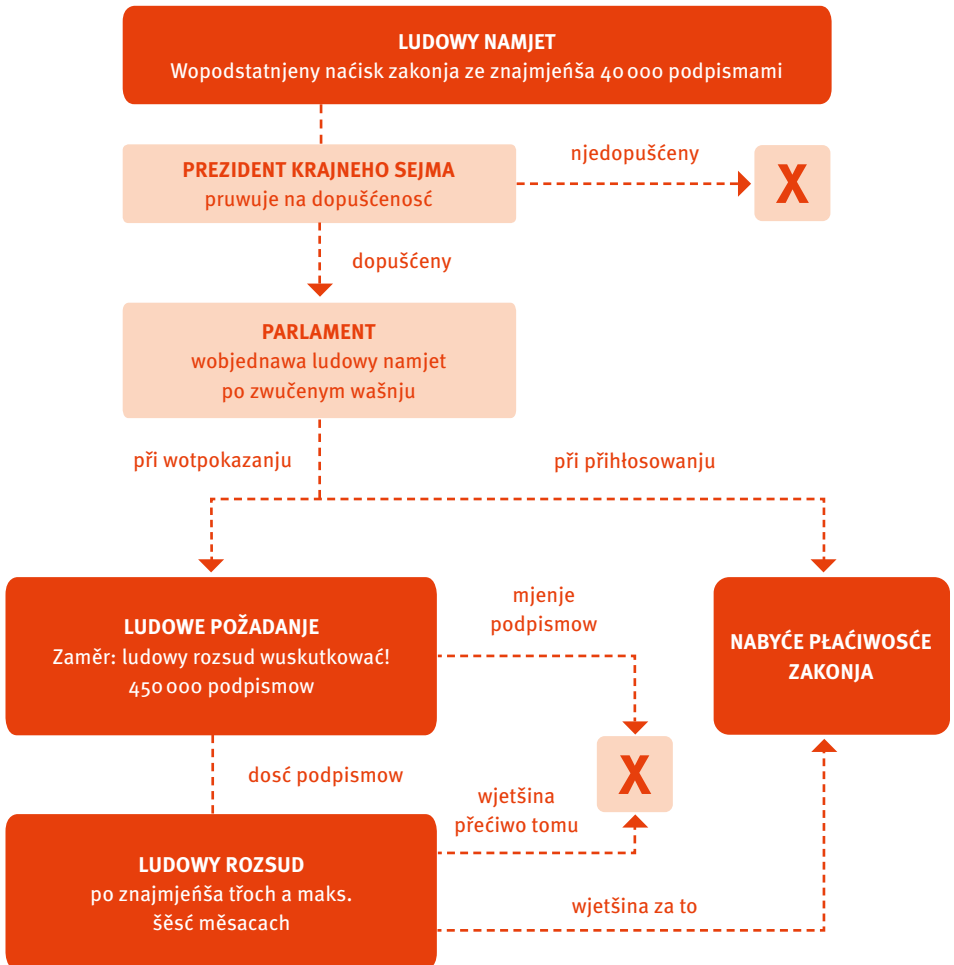
Peticije móža so pisomnje abo jako online-peticija direktnje a njekomplikowanje na parlament zapodać.

Zakonje namjetować

Z ludowym namjetom móžeja wobydlerjo w Sakskej direktnje zakonje w parlamenće namjetować. Znajmjeńša 40 000 hłosokmanych ludži dyrbi tutón namjet podpisać, k tomu ma so za zakład naćisk zakonja z wopodstatnjenjom přidać. Postupowanje

je w sakskej wustawje a w jednanskim porjedže krajneho sejma rjadowane.

Hdyž so ludowy namjet w plenumje njedopusći, eksistuje tola móžnosć, jón z ludowym požadanjom a ludowym rozsudom přesadzić.

Kak móžeja so ludžo wobdźělič?

Informować so

Demokratija je žiwa wot angažementa wobydlerjow. Wužiwać swoje móžnosće, swoju wosobinsku wokolinu a politiske jednanje w swobodnym staće sobu postajować. Sobutworjenje předpokładuje pak wědu a informacije. Je tohodla wažne, wo aktualnej krajnej politice wobhonjeny być.

Sakski krajny sejm skića mnohe móžnosće, so wo aktualnej krajnej politice a parlamentariskich procesach informować.

Publikacije

Parlament poskićuje mnoholičbne publikacije, kotrež móžeće zadarmo skazać abo online na webstronje čitać.

»Landtagskurier«

Parlamentowy časopis rozprawja prawidlownje wo parlamentariskich debatach a předstaja wažne zakonje. »Landtagskurier« dodawa hódnotnu pozadkowu wědu k džětu

w Saksim krajnym sejmje, přewodźuje zapóslancow při jich skutkowanju a informuje wo zarjadowanjach.

Ludowa přiručka

Štó su ludžo, kotřiž w krajnym sejmje sedža? Tole přeradža pohlad do ludoweje přiručki 7. Sakskeho krajneho sejma, w kotrejž su biografije a wobrazy wšěch 119 zapóslancow zhromadžene. Dodatnje wobsahuje kniha podača k zestawje Wysokeho domu.

PUBLIKACIJE SKAZAĆ/ »LANDTAGSKURIER« ABONOWAĆ

tel. +49 (0)351 493-5133
publikation@slt.sachsen.de
www.landtag.sachsen.de

Krajny sejm digitalnje

Socialne medije

Sakski krajny sejm je w socialnych medijach pola YouTube, Twitter a Instagram zastupjeny. Tule móža so wobydlerjo skrótka wo dnjo-woaktualnych podawkach a nowosćach informować. Nimo toho pokazuje so na zarjadowanja a fungowanje parlamenta so na př. z rozkladowanskimi widejami znazornja.

Wopyt w krajnym sejmje

Rady móžeće krajny sejm w Drježdžanach wopytać, ze zapóslancami do rozmołwy přińić abo so raz w plenarnej žurli posydnýć.

Wodženje

Při wodženju zhoniće zajimawosće wo dźěle a nadawkach parlamenta. Detaile k stawiznam a k architekturyje njeprjědu při tym překrótko. Dłěše přebywanje we wutrobje krajneho sejma – w plenarnej žurli – steji na přěnim městnje wopyta.

Rozmołwa ze zapóslancami

Na přece přizamknje so wodženju hodžinska rozmołwa ze zapóslancami, kotřiž maja za wšě prašenja wopytowarjow wotewrjene wucho.

Wotewrjene wodženja

Jónu wob měsac skića krajny sejm wotewrjene wodženja za jednotliwych wopytowarjow (bjez přizjewjenja). Tute wotměwaja so najbóle na přěnim pjatku měsaca w 16 hodžinach. Aktualne terminy namakaće na internetnej stronje www.landtag.sachsen.de/hsb

WOPYT PLANOWAĆ

tel. +49 (0)351 493-5132
besucherdienst@slt.sachsen.de
www.landtag.sachsen.de/hsb

YouTube
Sächsischer Landtag

Instagram
sachsen_landtag

Twitter
@sax_lt

Internetna strona

Internetna strona krajneho sejma informuje wobydlerjow wo nowosćach kołowokoła Sakskeho krajneho sejma a wo politice swobodneho stata.

www.landtag.sachsen.de/hsb

Wirtuelne wobchodženje

Wy móžeće parlament wirtuelnje wopytać a krajnemu sejmej při tym wuwzacnje samo na třěchu zležć. 13 městnow čaka na to, zo bychu so z pomocu interaktiwnych 360°-panoramow wotkryli. www.landtag.sachsen.de/rundgang

Kak móžeja so ludžo wobdźělič?

Parlamentny powětr počuchotać

Dźeń wotewrjenych duri

Kóždy lěto dnja 3. oktobra wotewrja krajny sejm swoje durje a přeprošuje wobydlerki a wobydlerjow, za kulisy parlamenta pohladać. Program skića wopytwarjam wosebite dohlady do sakskeje demokratije a dźěla zapóslancow.

Tradicionelnje wotewrja prezident krajneho sejma dr. Matthias Rößler Dźeń wotewrjenych

duri w 14 hodźinach. Na městnje móžeja wopytwarjo někotrych ze zapóslancow krajneho sejma wosobinsce zeznać a so wo dźěle frakcijow krajneho sejma informować.

Wustajeńca we wobydlerskim foyeru

Wustajeńca »Parlament Saksow« přeprošuje z infotaflemi, čitanskim róžkom a fotowym róžkom, wjace wo parlamencie zhonić. Při interaktiwnych terminalach móžeja wobydlerjo sami aktiwni być.

WUSTAJEŇCU WOPYTAĆ

Sakski krajny sejm
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
Zachod Nowotwar (z boka Łobja)
01067 Dresden/Drježdźany

Wotewrjenske časy:
Póndźelu do pjatka, 9 – 18 hodź.

Zarjadowanja za šulerki a šulerjow

Rěčenski forum za młodžinu

Šulerjo rjadowanskich schodženkow 8 do 12 z Braniborskeje, Durinskeje a Sakskeje dopokazuja swoju zrěčniwosć a spytaja renoměrowanu jury wot swojich argumentow a swojeho wašnja přednošowanja přeswědčić.

Zarjadowanje je do třoch dźělow rjadowane.

Šulerjo přihotuja do započatka zarjadowanja swoje narěče k wuzwolenym temam a zaběraja so intensiwnje z temami kaž změna klimy abo migracija. W dalším běhu diskutuja wobdžěleni w skupinach aktualne politiske temy a maja pjeć minutow chwile, so z wěštej temu rozstajej a sej noticy činić. W finalnym kole dźerža šulerjo w plenarneje žurli narěč před jury a publikumom.

Rěčenske přinoški młodostnych hódnoći jury, kotrejž mj. dr. zastupjerjo rozhlōsa, printowych medijow a kubtanskich zarjadowanišćow přislušeja.

»Junior doktor«

Při tutym formaće steji naćisk zakonjow na přěnim městnje. Tola njejsu tónkróć zapóslancy prašani, ale młodži šulerjo. W małych skupinach pytaja šesćo- do wosmolětnikarjo za argumentami, zo bychu za nich wulosowany naćisk zakonja wopodstatnili abo wotpokazali. Paralelnje tyftluja pilnje na swojich narěčach.

W parlamenće zahraja potom plenarne posedženje a diskutuja – podpěrani wot »prawych« zapóslancow – sprócniwje naćiski zakonjow k wuzwolenej temje. »Junior doktor« je program za wuwijanje talentow města Drježdźan.

Saksa w Europje

Wobydlerki a wobydlerjo w Sakskej su wot mnohich zakładnych rozsudow Europskeje unije direktnje abo indirektnje potrjecheni. Tohodla je wažne, zo Saksa swoje zajimy napřečo Europskej uniji zastupuje.

Europska unija ma přez přenjesenje wobšěrnych prawniskich kompetencow w hospodarskej a měnowej politice, wonkownej a wěstotnej politice kaž tež w nutřkownej a zakonskej politice hłuboko sahace wuskutki na wustawowy porjad w Němskej. Zwjazk a kraje skutkuja při europskej integraciji hromadže, kotraž přiwza so 1992 z artiklom 23 do zakładneho zakonja.

Sakski krajny sejm a Europska unija

»Unija respektuje runość sobustawskich statow před zrěčenjemi a jich wotpowědnu narodnu identitu, kotraž zwuraznja so w jich zakładnych politiskich a wustawowych strukturach inkluziwnje regionalneho a lokalneho samozarjadnistwa.« (artikl 4 wotstawk 2 sada 1 Zrěčenja wo Europskej uniji)

Z nabyćom plaćiwosće EU-zrěčenja wot Lisabona w léće 2009 su tam přeni raz tež regiony a komuny wuraznje mjenowane. Unija je nětko zhromadnoprawnisce winowata, runość sobustawskich statow před zrěčenjemi a jich datu narodnu identitu respektować. To zapřijimuje runje tak regionalne a lokalne samozarjadnistwo. Swobodnemu statej Sakskej wostanje tuž přewostajene, na wuhotowanju europskeje politiki sobu skutkować, zo by swoje zajimy w Brüsselu zastupowať. Sakski krajny sejm je při tym za to zamołwity, wobydlerjam swobodneho stata wony proces posrědkować.

Subsidiarita

Sakski krajny sejm wužiwa wšelake móžnosće sobuskutkowanja, zo by k hromadźezrosćenju Europy aktiwnje přinošował. Wažne zapřijeće je při tym subsidiarita. Subsidiaritny princip powšitkownje wupraja, zo nimaja so nadawki, kotraž móže mjeńša jednota přewjesć, přez wjetšu jednotu zwoprawdźić, chiba zo je mjeńša jednota we wěstych wobtulkach na jeje podpěru pokazana. Přez subsidiaritu spjelnja potajkim Swobodny stat Sakska aktiwnje swoje móžnosće sobuskutkowanja a je do supranacionalneho systema EU zawjazany.

Hranicy překročace zhromadne džěło

Z artiklom 12 sakskeje wustawy wupraja so Swobodny stat Sakska za dalšu europsku integraciju. Sakski krajny sejm podpěruje aktiwnje posylnjenje EU w jej přenjesenych kompetencnych wobtulkach. Wuzběhnyć ma so tež winowatosć kraja Sakskeje k pěstowanju dobrych susodskich poměrow k susodnym regionam w Pólskej a Čěskej, z kotrymiž sej wjace hač 500 km dothu hranicu džěli. Tež

Sakski krajny sejm so tohodla prócuje, wobstejace susodske počahi hajić a dale pohłubšić.

Kontaktowy běrow krajneho sejma w Brüsselu

Ze zarjadowanjom kontaktoweho běrowa w Brüsselu je Sakski krajny sejm dalši krok k polěpšenju swojeje »europykmanosće« činić. Běrow zastaruje parlament z informacijemi wo europapolitiskich naležnosćach, kotraž móžeja za krajnu politiku wuznam měć.

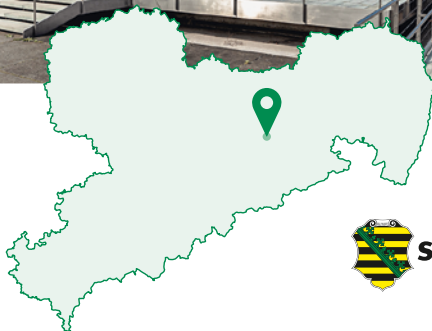

Kontakt ke krajnemu sejmj

SAKSKI KRAJNY SEJM

Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdžany
tel. +49 (0)351 493-50
www.landtag.sachsen.de/hsb

Sächsischer Landtag

WOPYTOWARSKA SŁUŽBA

Přizjewjenja za wodženja w krajnym sejmje
a wopyt plenarnych posedženjow
tel. +49 (0)351 493-5132
besucherdienst@slt.sachsen.de

FRAKCIJE

CDU	tel. +49 (0)351 493-5611
AfD	tel. +49 (0)351 493-4201
LĚWICA	tel. +49 (0)351 493-5800
ZWJAZK 90/ZELENI	tel. +49 (0)351 493-4800
SPD	tel. +49 (0)351 493-5700

PUBLIKACIJE

Skazanje publikacijow Sakskeho
krajneho sejma
tel. +49 (0)351 493-5133
publikation@slt.sachsen.de

WOBYDLERSKI FOYER W NOWOTWARJE

Swobodny přistup za wopytwarjow,
wustajeńca »Parlament Saksow«
Wotewrjenske časy: pónđzelu do pjatka
wot 10 do 18 hodź.

SOCIAL-MEDIA-KANALE KRAJNEHO SEJMA

YouTube
Sächsischer Landtag

Instagram
sachsen_landtag

Twitter
@sax_lt

CHIAVERI – zjawny restaurant w Sakskim krajnym sejmje

Wotewrjenske časy:
pónđzelu do pjatka
(njedzelu jenož na swjatyh dnjach)
wot 11 do 23 hodź.
tel. +49 (0)351 496-0399
www.chiaveri.de

IMPRESUM

Wudawačel:

Sächsischer Landtag/Sakski krajny sejm
Wustawowy organ Swobodneho stata Sakskeje
Bernhard-von-Lindenau-Platz 1
01067 Dresden/Drježdźany
tel. +49 (0)351 4935-0
publikation@slt.sachsen.de
www.landtag.sachsen.de/hsb

Swobodny stat Saksku zastupuje w naležnosćach
Sakskeho krajneho sejma jeho prezident
dr. Matthias Rößler.

Zamotwity w zmysle nowinskeho zakonja:
Ivo Klatte, Sakski krajny sejm, adresa hlej horjeka
Serbski přetožk: Dorothea Scholze/Šotčina
Redaktorka: Katja Ciesluk, Sakski krajny sejm,
adresa hlej horjeka

Realizowanje:

Ö GRAFIK agentur für marketing und design,
Wittenberger Straße 114 A,
01277 Dresden/Drježdźany
www.oe-grafik.de

Čišč: Sakski krajny sejm, adresa hlej horjeka
Staw: oktober 2020

Wobrazy/Fota:

D. Flechtner; S. Floss; S. Füssel; S. Giersch; O. Killig;
J. Männel; T. Schlorke; N. Schmidt;
Sakski krajny sejm; photo@reflexionpixx.de;
stock.adobe.com: ©kamasigns, ©nikitamaykov

Tale publikacija so we wobłuku zjawnostneho džěta
Sakskeho krajneho sejma darmotnje zajimcam
přewostaji. Wužiwanje za swójske zjawnostne džěto
stronow, frakcijow, nošerjow mandatow abo za zaměr
wólbneho wabjenja njeje dowolene.

Sächsischer Landtag